

Приштина, Брисел, Београд - Да ли ће статус Еулекса после истека „надгледане независности“ Косова и Метохије 10. септембра морати посебно да се регулише, иако је Савет ЕУ пре два месеца одлучио да овој Мисији продужи мандат до средине 2014. Конкретан одговор на ово питање није могуће добити ни у Бриселу, нити у канцеларији ЕУ на Косову и Метохији.

Стојан Пелко, портпарол Канцеларије ЕУ у Пришини, каже да ова Канцеларија нема сазнања да су Брисел и Приштина на највишем нивоу потписали меморандум о положају Еулекса, о којем треба да се изјасни Скупштина Косова, како је прошле недеље изјавио заменик косовског премијера Хајредин Кучи. Пелко каже да је Кучи пре два дана „помињао само размену писама и то у будућем времену“.

- Савет ЕУ одобрио је продужење мандата Мисији владавине права на Косову до 14. јуна 2014. Еулекс ће наставити да ради на побољшању владавине права за све људе на целом Косову, као и помоћи косовским институцијама кроз менторство, надгледање и саветовање, задржавајући ограничену извршну функцију - објашњава Пелко, одговарајући на питање Данаса како ће се регулисати статус Мисије ЕУ после окончања „надгледане независности“ КиМ.

Упитан да ли би формално-статусно неутрална позиција ЕУ била доведена у питање било каквим посебним регулисањем статуса Еулекса са Приштином, Стојан Пелко тврди да ће Унија „остати посвећена водећој улози у помоћи Косову у његовим европским реформским напорима, тиме што ће пружати помоћ и давати препоруке преко свог специјалног представника и шефа канцеларије ЕУ у Приштини, као и кроз своју мисију владавине закона - Еулекс Косово“.

Пелко сматра да је Еулекс права адреса за питање у оквиру ког ће законског система и којих косовских институција - потпуно независних или привремених - Мисија ЕУ после 10. септембра пратити косовску царину, правосуђе и полицију. Он није желео ништа

детаљније да каже ни о најављеној размени писама између Брисела и Приштине, тврдећи да је на Хајредину Кучију да то објасни.

Пре два дана на 86. седници Владе Косова Кучи је најавио „размену писама између институција Републике Косово и ауторитета ЕУ о мандату Еулеска“. У саопштењу косовске владе истиче се да ће „према предлогу институција Косова, последњи радни дан мисије ЕУ на Косову бити 14. јун 2014, када се и очекује крај мандата ове мисије“, као и да ће се „обостран споразум ратификовати у Скупштини Косова двотрећинским већином“. Са исте седнице Владе саопштено је и да су косовске институције „тражиле да Еулекс током рада преда председнику Косова имена судија и тужилаца који ће бити ангажовани“.

- ЕУ не обавезују ни одлуке Међународне управљачке групе, нити проглашење „пуне независности“ КиМ, али очигледно је да постоји намера Приштине и неколико земаља, које подржавају независност Косова, да се направи малтене билатералан споразум о статусу Еулекса. Ако буде такав развој ситуације, Београд треба да делује кроз Савет безбедности УН. За сваки аранжман између Брисела и Приштине о статусу Еулекса потребан је одговарајући одговор - изјавио је за Данас Борислав Стефановић, посланик ДС у Скупштини Србије и шеф тима Владе Србије за технички дијалог са Приштином.

Стефановић напомиње да „Приштина, без обзира на све предстојеће потезе, не може бити независна све док на Косову постоје елементи Резолуције 1244 СБ УН у виду Унмика и Кфора, као и самог Еулекса који је размештен на КиМ одлуком СБ УН“. Он тврди да сагласност Београда о размештању Мисије ЕУ на КиМ крајем 2008. „није била грешка, ако се има у виду да је СБ константно одобравао смањење састава Унмика и да је у том тренутку Еулекс био једина цивилна мисија између Срба и Албанаца са статусно неутралном позицијом“.

Политички аналитичар Душан Јањић указује да је „очигледно да Србија и ЕУ немају исте погледе на статусну неутралност“ и да „пет држава чланица Уније које нису признале једнострано проглашену косовску независност никада нису оспориле јединствену спољну политку Брисела, нити праве проблем због тога што Брисел покушава да доврши косовску независност“.

- Београд не може да рачуна на поделу у ЕУ око КиМ. Став Брисела и улога Еулекса били су јасни још 2006. и пре проглашење независности. Све је било још јасније кад је

2008. Фејт именован и за специјалног представника ЕУ и међународног цивилног представника на Косову у име Међународне управљачке групе. Србија сад треба да се избори за положај српске заједнице, деловање српских институција на северу и положај самог севера КиМ, али је очекују и конфронтације са међународним компанијама и корпорацијама око рудног богатства и енергетике - каже за Данас Душан Јањић.

(Данас)